

ВІДГУК

офіційного опонента

**кандидата економічних наук, доцента Мазуренко Ольги Костянтинівни
на дисертаційну роботу Гринчак Наталії Анатоліївни на тему:
«Статистичне оцінювання національного ринку логістичних послуг»,
подану на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук
за спеціальністю 08.00.10 – статистика**

Актуальність теми дисертаційної роботи

Активне зростання попиту на логістичні послуги, що спостерігається у всьому світі внаслідок зростання внутрішньої та міжнародної торгівлі, особливо за участі країн, що розвиваються, зумовлюють необхідність дослідження ринку логістичних послуг. При цьому стрімке зростання зацікавленості підприємств роздрібною торгівлі, харчової промисловості, виробництва будівельних матеріалів та інших видів економічної діяльності до аутсорсингу логістичних послуг також сприяє зростанню ринку логістичних послуг та обумовлює необхідність його оцінювання, оскільки компанії повинні добре знати ринок на якому вони діють, особливо, для прийняття стратегічних управлінських рішень.

Україна виходить на новий рівень розвитку логістичних послуг, що призводить до зростання конкуренції на кваліфіковані логістичні послуги. Активний розвиток інформаційно-комунікаційних технологій під час глобалізації світового ринку і зростання обсягів транзитних перевезень через нашу країну свідчить, про доцільність розвитку логістичного ринку, як одного із пріоритетних ринків послуг.

Український логістичний ринок розвивається, однак темпи його розвитку значно менші, порівняно із розвитком світового ринку логістики, саме тому статистичне дослідження сучасного стану та перспектив розвитку ринку логістичних послуг України є надзвичайно актуальним.

Невирішеними залишаються питання виявлення тенденцій розвитку національного ринку логістичних послуг, оцінювання потенціалу розвитку його основних сегментів за регіонами країни, визначення ключових факторів впливу на його розвиток.

Вх. № 134 від 15.04.2021р.
Вчений секретар Зоріца О.А.

Існування такого ряду проблемних питань визначають актуальність теми дисертації Гринчак Н. А., обрані напрями дослідження, його мету, завдання, науково-методологічну та практико-орієнтовану значимість.

Зв'язок роботи із науковими програмами, планами, темами

Дисертація виконана в рамках науково-дослідної роботи кафедри статистики Національної академії статистики, обліку та аудиту за темою “Розробка статистичного забезпечення для дослідження соціально-економічного розвитку регіонів України в сучасних умовах” (номер держреєстрації 0113U005980). В межах теми автором розробленні теоретико-методологічні засади статистичного оцінювання рівня та потенціалу розвитку ринку логістичних послуг в регіонах України.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність

Обсяг і глибина дослідження, виконаного Гринчак Н. А. цілком достатні для обґрунтування наукових висновків, положень і рекомендацій, що виносяться на захист.

Глибокий аналіз зарубіжного та вітчизняного науково-практичного досвіду статистичного оцінювання ринку логістичних послуг (пп. 1.1, 1.3) дозволив автору обґрунтувати теоретико-методологічні засади та розробити статистичний інструментарій оцінювання та прогнозування розвитку ринку логістичних послуг в Україні.

Під час проведення дослідження автором були використані адекватні статистичні методи та достовірна статистична інформація.

Для досягнення поставленої мети в роботі були використані такі загальнонаукові та спеціальні методи наукового пізнання: метод абстрагування і системного підходу (для вивчення теоретичних основ і визначення напрямів дослідження ринку логістичних послуг); методи індукції, дедукції, аналізу та синтезу, абстракції і формальної логіки (для визначення й уточнення змісту економічних категорій, використовуваних для дослідження ринку логістичних послуг); логічне моделювання (для побудови статистичної концептуальної моделі оцінювання ринку логістичних послуг та обґрунтування відповідної системи показників); табличний, графічний (для візуалізації досліджуваних явищ, процесів і закономірностей); аналіз рядів розподілу, порівняння, групування (для опрацювання статистичних даних); методи кластерного аналізу

(для групування регіонів України за рівнем та потенціалом розвитку логістики); метод головних компонент (для визначення факторів впливу на розвиток ринку логістичних послуг); економіко-статистичного моделювання, аналізу та прогнозування часових рядів (для виявлення тенденцій розвитку ринку логістичних послуг); метод багатовимірних середніх (для диференціації рівня територіального розвитку логістичної інфраструктури в регіонах України).

У ході дослідження використано достатньо повну інформаційну базу, до якої увійшли наукові джерела (монографії, фахові наукові статті вітчизняних і зарубіжних учених із проблем статистичного дослідження ринку логістичних послуг; матеріали науково-практичних конференцій, методичні матеріали та офіційна статистична інформація Державної служби статистики України, статистичні дані Світового банку та Євростату, звітно-аналітична інформація міжнародних і вітчизняних логістичних асоціацій,); нормативні документи України та інших країн, що регулюють діяльність підприємств транспорту, складського господарства, поштової та кур'єрської служби; довідково-інформаційні видання й оприлюднені фактологічні матеріали міжнародних організацій та вітчизняних міністерств і відомств, інтернет-ресурси.

Відповідно до задекларованих завдань за темою дослідження, у всіх розділах представленої дисертаційної роботи наведено науково обґрунтовані висновки, пропозиції та рекомендації практичного характеру.

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, що містяться у дисертації, підтверджено апробацією на 8 міжнародних науково-практичних конференціях, публікаціями у фахових виданнях України; періодичних виданнях іноземних держав та у виданнях України, які включені до міжнародних наукометричних баз.

Таким чином, можна зробити висновок, що основні наукові положення, висновки та рекомендації, висунуті у дисертаційній роботі є належно обґрунтованими, логічними та достовірними.

Новизна наукового дослідження, висновків і рекомендацій

Наукова новизна отриманих результатів полягає в комплексному дослідженні теоретико-методичних засади та статистичного інструментарію оцінювання та прогнозування розвитку ринку логістичних послуг в Україні.

На нашу думку, серед основних елементів наукової новизни варто відзначити наступні:

В дослідженні одержав подальший розвиток понятійно-категоріальний апарат дослідження ринку логістичних послуг, а саме уточнення понять «логістична послуга», «логістичний потік», за рахунок чіткого переліку всіх операцій, що дозволило розширити розуміння процесів та закономірностей формування ринку логістичних послуг та розглянути його як об'єкт статистичного дослідження (с. 6 автореферату, с. 25-39 дисертації).

Автором удосконалено методичні підходи до структурування ринку логістичних послуг на основі формування вичерпного переліку видів економічної діяльності, які стосуються надання логістичних послуг, що забезпечує проведення наукового статистичного оцінювання всіх сегментів ринку логістичних послуг на основі статистичних та адміністративних даних (с. 6-7 автореферату, с. 47-57 дисертації).

Заслуговує на увагу удосконалене автором інформаційно-аналітичне забезпечення статистичного дослідження ринку логістичних послуг, на основі узагальнення національних та міжнародних підходів, що дало підстави розширити напрями та визначити ключові етапи комплексного статистичного оцінювання ринку логістичних послуг в Україні та її регіонах (с. 7-8 автореферату, с. 65-80 дисертації).

Значна увага приділена формуванню системи статистичних показників дослідження ринку логістичних послуг, шляхом їх адаптації до наявних джерел інформації за виділеними напрями аналізу, що дозволяє розширити можливості статистичного аналізу сегментів ринку на основі їх структурування та уможлиблює їх порівняння з країнами Європи (с. 8-9 автореферату, с. 82-99 дисертації).

Теоретичний та практичний інтерес мають програмно-методичні підходи здійснення аналізу патентної діяльності, що дозволяє оперативно визначати основні технологічні інновації та обґрунтовувати напрями сталого розвитку національного ринку логістичних послуг (с. 10 автореферату, с. 136-149 дисертації).

Важливе значення мають концептуальні положення та інструментарій, із використанням яких виявлено ключові фактори розвитку ринку логістичних послуг в Україні на основі застосування методу головних компонент, що дозволило ранжувати виділені фактори за ступенем значущості (с. 12 автореферату, с. 175-185 дисертації).

Елементом новизни виступають запропоновані аналітичні підходи до статистичного моделювання та прогнозування розвитку основних сегментів

ринку логістичних послуг України із використанням сингулярного спектрального аналізу часових рядів, що дозволило охарактеризувати тенденцію розвитку досліджуваного ринку, а також виділити сезонну складову (С. 12-13 автореферату, С. 186-190 дисертації).

Значення результатів для науки і практики

Значимість результатів дисертаційної роботи Гринчак Н. А. у теоретичному аспекті полягає в тому, що обґрунтовані автором теоретичні положення, запропоновані науково-практичні рекомендації слугують підґрунтям для розробки адекватного сучасним умовам господарювання статистичного забезпечення у системі стратегічного управління розвитком логістики в Україні.

Висновки та положення наукової новизни, які викладені у роботі та виносяться на захист, є власним доробком автора. Внесок дисертанта за списком одноосібних праць та опублікованих у співавторстві, вказано у переліку публікацій до дисертації. Із досліджень, здійснених з іншими авторами, використано тільки ті розробки, які належать особисто автору. Апробацію проведено на 8 міжнародних науково-практичних конференціях у процесі обговорення доповідей здобувача.

Практичне значення результатів проведеного дослідження полягає в тому, що основні теоретичні, методичні та прикладні положення дослідження доведені до рівня конкретних розробок, придатних для використання органами державної статистики, вищими навчальними закладами та суб'єктами господарювання, зокрема:

На загальнодержавному рівні: Державною службою статистики України застосовуються програмно-методологічні й організаційні засади статистичного вивчення видів економічної діяльності, що стосуються сектору логістики в Україні та принципи взаємодії класифікацій та угруповань в процесі статистичного оцінювання обсягів логістичних послуг в регіонах (Довідка № 3116-09/20 від 10.09.2020 р.).

На рівні навчальних закладів: в навчальний процес Національної академії статистики, обліку та аудиту при викладанні дисциплін «Логістика» та «Статистичне моделювання та прогнозування» впроваджені методичні рекомендації до статистичного моделювання та прогнозування розвитку основних сегментів ринку логістичних послуг України (довідка №3/1 від 06.01.2021 р.).

На рівні окремих суб'єктів господарювання:

– програмно-методичні засади статистичного вивчення впливу технологічних трендів на основі оцінки впливу IoT на ринок логістичних послуг (АТ «ДХЛ Інтернешнл Україна», довідка № 04-22/10/2020 від 22.10.2020 р.);

– результати проведеного статистичного аналізу ситуації на ринку логістичних послуг України в регіональному розрізі (ТОВ «Баришівська зернова компанія», довідка №123/8 від 03.09.2020 р.);

– методичні засади статистичного дослідження технологічних інновацій на ринку логістичних послуг шляхом використання цільових патентних даних (Комунальне підприємство «Агентство розвитку Дніпра», довідка № 1526/3 від 18.02.2020 р.).

Повнота висвітлення основних результатів дисертації в опублікованих працях

Основні результати дисертаційної роботи опубліковані в 21 науковій праці загальним обсягом 10,1 друк. арк., з яких особисто автору належить 8,15 друк. арк., із них: 6 статей у виданнях України, які входять до міжнародних наукометричних баз – 2,88 друк. арк.; 6 статей у наукових фахових виданнях України – 3,45 друк. арк.; 1 стаття у науковому виданні інших держав – 0,25 друк. арк.; 8 – у матеріалах і тезах міжнародних і всеукраїнських наукових або науково-практичних конференцій – 1,57 друк. арк. Зазначені друковані праці за своїм обсягом та кількістю відповідають вимогам щодо публікацій основного змісту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук. Зміст публікацій повною мірою відображає основні наукові результати дослідження, що винесені на захист. Особистий внесок автора у праці, що видані у співавторстві, чітко виокремлено у переліку публікацій.

Відповідність змісту автореферату основним положенням дисертації

Автореферат за своїм змістом відповідає основним положенням і висновкам, поданим у дисертації, відображає структуру й логіку викладеного в ній матеріалу, є ідентичним з результатами дисертаційної роботи, розкриває сутність рекомендацій щодо практичного використання наукових розробок.

Дискусійні питання, недоліки та критичні зауваження до дисертаційної роботи

Відзначаючи науковий доробок здобувача і позитивно оцінюючи дисертаційну роботу в цілому, слід звернути увагу на окремі зауваження, неточності та дискусійні положення, що можуть стати предметом дискусії під час процедури захисту дисертації:

1. У п. 1.3 автором наведено державні статистичні спостереження (с. 75–79), які сьогодні проводяться в Україні. Вважаємо, що необхідно було б більш детально проаналізувати, яким чином автором використовується інформація, що зазначена в цих спостереженнях, а також чи пропонується удосконалити та доповнити новими показниками форми статистичної звітності відповідно до проведеного аналізу ринку логістичних послуг в Україні.

2. На с. 102–106 дисертаційної роботи наведені результати дослідження європейського ринку логістичних послуг, його структурування та оцінка. Потребує більш детального обґрунтування вибір автором саме європейського ринку логістичних послуг, а не, наприклад, ринку логістичних послуг окремої країни ЄС для міжнародного зіставлення з ринком логістичних послуг України.

3. Потребують пояснення підходи до вибору показників, із використанням яких здійснювалось групування регіонів України за рівнем і потенціалом розвитку ринку логістичних послуг (рис. 3.2, с. 170; табл. 3.8, с. 172; рис. 3.3, с. 173).

4. У п. 2.3 дисертаційної роботи, досліджуючи вплив IoT технологій на розвиток ринку логістичних послуг, зокрема визначаючи динаміку кількості пристроїв підключених до IoT в Україні та країнах Східної Європи (рис. 2.26 с. 128), доцільно було надати інформацію за видами економічної діяльності, що дозволило б проаналізувати вплив інтернету речей на розвиток окремих сегментів ринку логістичних послуг.

5. В роботі мають місце окремі недоліки редакційного характеру, зокрема, деякі положення викладені ідентично у тексті дисертації та у висновках, також спостерігаються описки.

Висловлені зауваження щодо змісту роботи та зазначені недоліки не знижують науково-практичної цінності отриманих результатів та загальної позитивної оцінки дисертаційної роботи Гринчак Н. А., а дискусійні моменти є актуальними для подальших наукових досліджень.

Загальний висновок

Дисертаційна робота Гринчак Наталії Анатоліївни «Статистичне оцінювання національного ринку логістичних послуг» є самостійним, завершеним науковим дослідженням, виконаним на актуальну тему сьогодення. Автором отримано нові науково обґрунтовані результати, що в сукупності становлять суттєвий внесок у розвиток сучасної теорії, методології, організації та практики статистичного дослідження ринку логістичних послуг в Україні.

Дисертаційна робота добре структурована, витримано логічну послідовність викладу теоретичних положень, підтверджених практичними матеріалами та узагальненими в наукових публікаціях. Тема дослідження, предмет, об'єкт, його основні положення та висновки відповідають паспорту спеціальності 08.00.10 – статистика.

За своїм змістом, завершеністю, достовірністю отриманих результатів, науковою новизною, теоретичним і практичним значенням дисертаційна робота Гринчак Наталії Анатоліївни «Статистичне оцінювання національного ринку логістичних послуг» відповідає вимогам Міністерства освіти і науки України, викладеним в п. п. 9, 11 та 12 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567 (із змінами згідно Постанови Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2015 р. № 656), а її автор – Гринчак Наталія Анатоліївна – заслуговує присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.10 – статистика.

Офіційний опонент

**кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри статистики та демографії
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка**

О. К. Мазуренко

« ____ » _____ 2021 р.

